

UVODNIK

Broj koji je pred vama, poštovani čitatelji, donosi nekoliko radova s međunarodne konferencije **Komentari, govor mržnje, dezinformacije i regulacija javne komunikacije** (Comments, Hate Speech, Disinformation, and Public Communication Regulation), održane u Zagrebu 16. i 17. rujna 2021. godine. Konferenciju su organizirali časopis *Medijska istraživanja/Media Research* i Agencija za elektroničke medije. Tema konferencije bila je fokusirana na pitanje može li i treba li i kako zakonodavstvo i regulacija javnoga komunikacijskog prostora pridonijeti sprječavanju komunikacijske zlouporabe digitalnog prostora. U pitanjima između slobode govora i cenzure javnoga govora, nedovoljno su artikulirana prava građana na informaciju, medijsku pismenost, neutralnost interneta i argumentiranu javnu raspravu, kao i na zaštitu od uvredljivog, napadačkog i diskriminirajućeg govora.

Na početku donosimo razgovor s počasnim govornikom na konferenciji, profesorom **Paolom Mancinijem** s Odsjeka za političke znanosti Sveučilišta u Perugii i članom uredništva *Medijskih istraživanja*. Profesor Mancini je uz Dana Hallina koautor knjige *Comparison of Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Knjiga je objavljena 2004. godine, prije gotovo dvadeset godina i jedan je od temelja teorije komunikacije u komparativnom proučavanju medijskih sustava. Zanimalo nas je kako profesor Mancini procjenjuje današnje medijske sustave s obzirom na promijenjene komunikacijske sustave, gdje uz tradicionalne postoje i digitalni mediji te kako u takvim hibridnim sustavima ocjenjuje mogućnost regulacije javne komunikacije. Razgovor je vodila Nada Zgrabljčić Rotar.

Hasan Turgut u članku **Upravljanje mržnjom: strategije diskursa koje elitni članovi političke stranke AKP koriste na Twitteru kako bi opravdali povlačenje iz Istanbulske konvencije** analizira duboke povijesne i društvene korišćene jake polarizacije u turskom društvu, koji su nastali povlačenjem Turske iz Istanbulske konvencije u ožujku 2021. godine. Cilj je rada prikazati korišćenje društvenih mreža i govora mržnje tijekom društvenih previranja između politike neosmanizma i sekularnog establišmenta kemalizma. Studija tvrdi da će posljedica biti jačanje autoritarnoga političkog sustava i problematična diskurzivnost društvene komunikacije.

Mirjana Nikolić u radu **Demokratska zakonska regulativa i distopijska praksa u području elektroničkih medija: Srbija 2000. – 2021.** daje opis medijskog pejzaža u Srbiji s posebnim naglaskom na medijske zakone i medijsku regulativu. Analiza stanja pokazala je da je Srbija u posljednjih sedam godina regresirala u pogledu uređenja elektroničkih medija i neovisnosti regulatornih tijela. Iako su zakonska

rješenja korektno postavljena, autorica zaključuje da njihova primjena nije dosljedna što uzrokuje loš položaj medija, ugroženost ljudskih prava i sloboda.

Tanja Grmuša, Goran Hadžić i Artur Šilić u članku **Izgradnja jezičnoga korpusa govora mržnje na hrvatskom medijskom prostoru društvenih mreža** stavljaju naglasak na dva pitanja: 1. koji su govori mržnje zastupljeni u hrvatskom medijskom prostoru i 2. koje su mogućnosti primjene jezičnih tehnologija u prepoznavanju i sprečavanju širenja govora mržnje u javnom prostoru. Primjenjujući kvantitativnu i kvalitativnu analizu, autori sugeriraju moguće smjerove daljnjeg razvoja u istraživanjima.

Tamara Kunić analizira **Neprihvatljiv govor prema ženama u komentarima čitatelja na hrvatskim informativnim portalima**. Brojna istraživanja pokazuju kako komentari čitatelja na informativnim portalima i na mrežama sadrže neprihvatljiv govor, pa i govor mržnje prema ženama. U radu se istražuje takva komunikacija na hrvatskim informativnim portalima Index.hr i 24sata.hr. Rezultati analize 5041 komentara čitatelja pokazali su kako čitatelji iskazuju uglavnom negativan sentiment prema temama nasilja nad ženama, s naznakom mizogene retorike.

Cecilia Strand i Jakob Svensson u članku **Borba protiv kampanja dezinformiranja i pogrešnog informiranja koje provode norm entrepreneurs, a usmjerene su na LGBT+ zajednicu u Europi** istražuju narative koji su znakovi otpora ostvarenju jednakih prava LGBT+ zajednica, a posebno se evidentiraju u medijskom sustavu Srednje i Istočne Europe. Prema njihovom istraživanju to su: 1. suprotstavljanje rodnoj ideologiji, 2. heteroaktivizam i ponovno uspostavljanje „prirodnog“ reda, 3. „kolonijalizam Zapada“ i 4. prava djeteta. Na kraju se raspravlja o mogućem jačanju potencijala za kreiranje sustava otkrivanja dezinformiranja ili pogrešnog informiranja u medijskom prostoru.

Nika Đuho, Marija Žagmešter i Matea Škomrlj u članku **Uloga medijskog izvještavanja u razdoblju prvog vala pandemije bolesti COVID-19 u Hrvatskoj** prikazuju rezultate empirijskog istraživanja u kojem je putem on line ankete sudjelovalo 620 ispitanika, a cilj istraživanja je bio utvrditi percepciju medijskog izvještavanja te učinak medijskog izvještavanja na društveno odgovorno ponašanje u prvom valu pandemije bolesti COVID-19. Temeljeći svoje istraživanje na teorijama medijati-zacije i teorije rizika, autorice prikazuju rezultate koji upućuju na zaključak da je izraženija pozitivna percepcija i povjerenje publike prema tradicionalnim medijima poput televizije, iako se većina informira putem Interneta. Veće povjerenje prema medijskom izvještavanju iskazali su ženski ispitanici, starije osobe i ispitanici s nižom razinom obrazovanja.

Nada Zgrabljic Rotar
Glavna urednica

EDITORIAL

Dear readers, the issue before your eyes introduces several papers from the international conference under the name of **Comments, Hate Speech, Disinformation, and Public Communication Regulation**, held in Zagreb on September 16 and 17, 2021. The conference was organized by the Media Research journal and the Agency for Electronic Media. The key topic of the conference was the question of whether and how the legislation and regulation of the public communication space can and should contribute to the prevention of misuse of information and communication technology resources and data. When it comes to freedom of speech and censorship, citizens' rights to information, media literacy, net neutrality and informed public discussion, as well as protection from offensive, repugnant and hateful speech, are all but clearly defined.

We start off with an interview with the commencement speaker, the renowned professor **Paolo Mancini** from the Department of Political Science of the University of Perugia, conducted by a member of the editorial board of Media Research. Professor Mancini co-wrote the book *Comparison of Media Systems: Three Models of Media and Politics* alongside Dan Hallin. The book was published in 2004, almost twenty years ago, and it is one of the pillars of communication theory as a seminal study in the field of international comparative media system research. We were interested in Professor Mancini's outlook on contemporary media systems with regard to the new communication systems, which include digital media in addition to traditional ones, as well as his stance on the possibilities of public communication regulation in such "hybrid" systems. The interview was conducted by Nada Zgrabljic Rotar.

In his article called *Governing Through Hate: Discourse Strategies Used by AKP Elites on Twitter to Justify the Decision of Withdrawal From the Istanbul Convention*, Hasan Turgut analyzes the deeply rooted polarization in Turkish society, which has been brought to light after Turkey's withdrawal from the Istanbul Convention in March 2021. The objective of the paper is to lay bare the use of social networks and hate speech during the social turmoil in the crossfire of Neo-Ottomanism and Kemalist secularism. The study foresees the strengthening of authoritarianism and the problematic discursive trends of social communication as a consequence of said issues.

Mirjana Nikolić's paper, *Democratic Legislation and Dystopian Practice in the Field of Electronic Media: Serbia 2000-2021*, provides a description of the media landscape in Serbia, with particular emphasis on mass media regulations. The analysis of the situation shows Serbia's decline in terms of the electronic media regulation and independence of regulatory authorities during the seven years leading up to the study. Although the legal solutions are properly defined, the author concludes

that their application is not consistent, which puts the media in a bad position, as well as undermines human rights and freedom.

Tanja Grmuša, Goran Hadžić and Artur Šilić's article *Building a Language Corpus of Hate Speech in the Croatian Media Space of Social Networks* puts emphasis on two questions: 1. Which types of hate speech are represented in the Croatian media landscape and 2. What are the possibilities of applying language technologies in recognizing and preventing the dissemination of hate speech in public space. By applying quantitative and qualitative analysis, the authors suggest possible courses of further development in research.

Tamara Kunić analyzes *Hostility Towards Women in Readers' Comments on Croatian News Sites*. Numerous studies have shown that readers' comments on news sites and social networks contain unacceptable speech, including hate speech against women. This paper deals with this type of communication on two Croatian news sites – index.hr and 24sata.hr. The results of the analysis of 5041 readers' comments have bright to light that readers express mostly negative sentiment when it comes to violence against women, with indication of misogynistic rhetoric.

In their article under the name of *Foreign Norm Entrepreneurs' Mis- and Disinformation Narratives on LGBT+ in Europe*, Cecilia Strand and Jakob Svensson analyze narratives that demonstrate resistance to the realization of equal rights for LGBT+ communities, which are particularly prominent in the media system of Central and Eastern Europe. According to their study, the aforementioned narratives are related to: 1. Opposition to gender ideology, 2. Heteroactivism and re-establishment of the "natural" order, 3. "Western colonialism" and 4. Children's rights. The conclusion discusses possible strengthening of the potential for creating a system for detecting disinformation or misinformation in the media space.

Nika Đuho, Marija Žagmešter and Matea Škomrlj, in the article *Media Coverage During the First Wave of the COVID-19 Pandemic in Croatia*, present the results of an empirical study in which 620 respondents participated via an online survey. The aim of the study was to determine the perception of media coverage and its impact on socially responsible behavior during the first wave of the COVID -19 pandemic. Based on the theories of mediatization and risk theory, the authors present findings suggesting that positive audience perceptions and trust are more pronounced toward traditional media such as television, despite the fact that most of them are informed via the Internet. Greater trust in media coverage was expressed by female respondents, older people, and respondents with lower levels of education.

Nada Zgrabljčić Rotar
Editor-in-Chief